

"הארץ" נגד האוניברסיטאות

שמעון בנינגה 25.10.2007 | 08:51

בערבוביה פופוליסטית של אמיתות ושקרים הצטרפו אתמול "הארץ" ו-TheMarker לכוחות האנטי-אינטלקטואליים בישראל. מאז ימי כהונתה של לימור לבנת כשרת החינוך, מנסה הממשלה להרוס את מערכת ההשכלה הגבוהה. המטרה של האוצר ושל משרד החינוך היא להפוך את האוניברסיטאות לקולג'ים ברמה בינונית, שיהיו המשך של בתי הספר התיכוניים. המאמצים מצליחים, ואתמול הוסיף עצמו "TheMarker" לכוחות השחור (מיותר לומר כי אותם כוחות שחור גם פועלים במרץ כדי להרוס את מערכת החינוך התת-אוניברסיטאית).

אם עבודתו העיקרית של דוקטור או פרופסור באוניברסיטה היתה ללמד, אזי היתה באמת בעיה בעובדה שמספר שעות ההוראה באקדמיה הוא שש שעות בשבוע. אך עבודתם של המרצים היא בעיקר לבצע מחקר. בעבר, כשתנאי העבודה באקדמיה הישראלית היו טובים יותר, הצליחו האוניברסיטאות להפיק מחקר רב שזכה להכרה בינלאומית. כראיה, אפשר להזכיר כמה פרסי נובל שקיבלו חוקרים ישראלים, תעשיית היי-טק מפותחת, שוק פיננסי שפועל כהלכה אחרי דורות של הנהגה פסוודו-סוציאליסטית וגם תיקונים חברתיים שדרשו מחקר אקדמי וחשיבה.

המחקר האקדמי לא מתרכז רק בתחומים שיש להם השלכות פרקטיות. אם אנחנו רוצים להיות מדינה מתורבתת (ועורכי "הארץ" כנראה לא שייכים לקבוצה זו), אנו זקוקים למחקר ולחשיבה גם בתחומים כמו היסטוריה, אמנות וספרות. בכל המקצועות האלה אין אפשרות "לתפוס ג'ובים" נחשקים כיועצים או חברי הנהלה בחברות שונות. המרצה האומלל יכול להרוויח כסף באחת משתי הדרכים: מציאת עבודה נוספת בתחום ההוראה או בריחה לחו"ל.

תנאי העבודה של המרצים נועדו לאפשר להם פנאי מחשבתי כדי להגיע להישגים במחקר. אין ספק כי יש מרצים שמנצלים את השיטה לרעה, אך עובדה היא שהאוניברסיטאות בישראל היו בעבר בין הטובות בעולם.

קשה להרוס מערכת כה גדולה במהירות. הירידה באיכות לא מתבטאת באופן מיידי. אפילו מרצדס תמשיך לנסוע זמן רב, גם אם לא מחליפים לה שמן. אבל אלו מאתנו שנמצאים בתוך המערכת חשים את ההידרדרות: קשה לגייס מרצים חדשים, והטובים ביותר נוהרים לחו"ל.

בעבור מרצים צעירים וחלק נכבד מהמרצים הבכירים, תלוש המשכורת העלוב הוא התמורה האמיתית שממנה הם צריכים להתקיים: דמי השבתון וקרנות לצורך נסיעות לחו"ל נחוצים למרצים כדי להתעדכן בנעשה בתחומם בעולם וכדי לשמור על קשרים עם העולם הנאור. ללא הטבות אלה, שכר הנטו של מרצה ברמת דוקטור כיום הוא כ-8,000 שקל בחודש ושל מרצה בכיר - כ-12 אלף שקל. נכון, אפשר להתקיים מזה, אבל אם רוצים להרוויח יותר צריך "לעשות חלטורות" או לעזוב את המדינה.

הכותב הוא פרופסור לניהול באוניברסיטת תל אביב